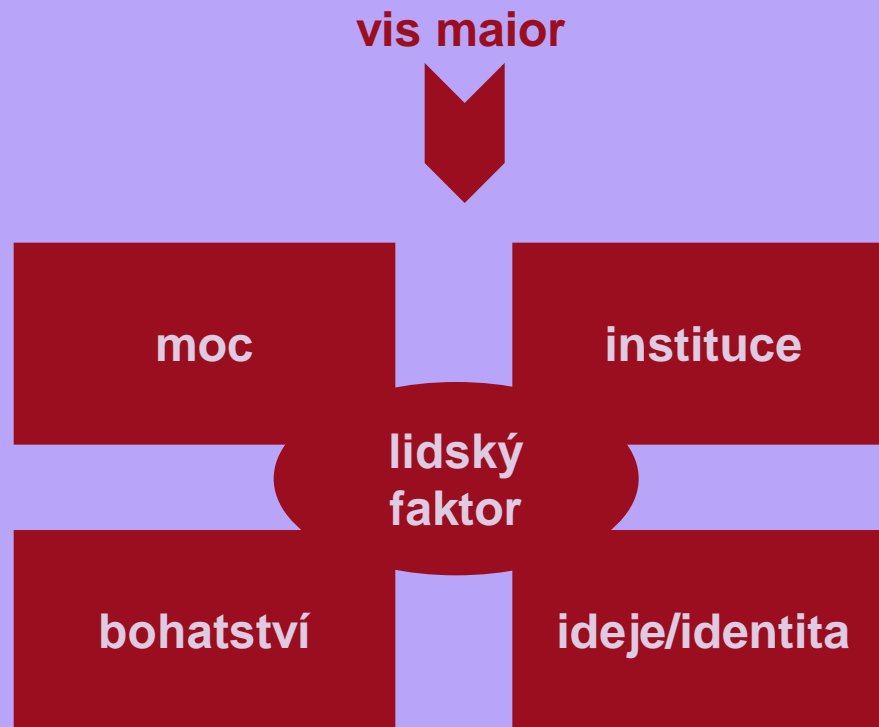

TOMÁŠ KARÁSEK

**USA A EVROPA
(PO AMERICKÝCH
PREZIDENTSKÝCH VOLBÁCH)**

OČ JDE V MEZINÁRODNÍ POLITICE?

MOCENSKÉ ASPEKTY TRANSATLANTICKÝCH VZTAHŮ

- vznik ve formě obranné aliance proti **sdílenému nepříteli**
- po skončení studené války pokračující **sdílení bezpečnostních hrozeb** (Balkán)
- po 11. září 2001 obrat k ‚alianci pro Ameriku‘ v rámci boje proti terorismu

INSTITUCIONÁLNÍ ASPEKTY TRANSATLANTICKÝCH VZTAHŮ

- **NATO:** od kolektivní obrany přes regionálního stabilizátora k ‚mezinárodnímu četníkovi‘
- mimo/nad rámec NATO nevznikla žádná podobně životaschopná instituce (viz ‚důležitost‘ U.S.-EU Summit)

TRANSATLANTICKÉ EKONOMICKÉ VZTAHY

- dlouhou dobu tvořily USA a Evropa dva **klíčové póly mezinárodního ekonomického systému**
- dnes už neplatí – vzrůst ekonomického vlivu Číny a dalších aktérů versus problémy eurozóny
- neexistuje věrohodný plán na silnější ekonomické propojení Evropy a Severní Ameriky (viz osud vize TAFTA)

EUROATLANTICKÁ IDENTITA

- politická **konstrukce** od 2. světové války, posílena sdíleným odporem proti SSSR
- idea euroatlantismu nesena elitami, které do ní vědomě investovaly politický, ekonomický i hodnotový kapitál
- toto vnímání transatlantické vazby postupně ustupuje – nové elity už nejsou ‚produktem‘ euroatlantického projektu

USA A EVROPA DNES: VÝCHODISKA

- USA pod Obamou vnímají Evropu primárně strategickým prizmatem – a Evropa pro ně přestává být strategicky zajímavá
- pokračující zahledění EU dovnitř znamená, že Evropa není sama schopna iniciovat obrat k obnovení užší spolupráce s USA
- ekonomicky jsou oba aktéři pro sebe zajímaví stále více jen jako (potenciální) problém
- sdílené hodnoty jsou stále hůře ‚operacionalizovány‘ pro společnou akci a instituce (NATO) obtížně hledají nový étos

NOVÝ EUROATLANTISMUS?

- **podmínky:**

- mocenská hrozba nebo adekvátně silná (ekonomická, hodnotová) výzva
- příležitost pro upevnění euroatlantické identity
- sdílené chápání důležitosti a významu hrozby/výzvy

- **sporné otázky:**

- nakolik unikátní je euroatlantická identita?
- lze harmonizovat americké a evropské geostrategické zájmy?
- může být NATO globálním aktérem?
- může přímá spolupráce EU-USA nahradit NATO?
- mohou trvalé aliance přežít v de-ideologizovaném světě?

HROZBY A VÝZVY

- **hrozby:**

- Írán
- Čína
- Rusko
- terorismus
- regionální nestabilita (Blízký východ)

- **výzvy:**

- transatlantická zóna volného obchodu
- podpora demokratizace
- mezinárodní ekonomický kolaps

ZÁVĚRY

- nevyskytnou-li se během druhého Obamova období podobně zlomové události, jako bylo 11. září 2001, bude důležitost euroatlantické vazby postupně slábnout
- iniciativa je spíše na straně EU – což je další důvod, proč nelze čekat významnější posílení vztahů
- přetrvávající bezpečnostní, ekonomické i institucionální faktory nicméně brání tomu, aby euroatlantická vazba byla radikálně přerušena

DĚKUJI ZA POZORNOST